

TJEKLISTE TIL BRUG FOR VURDERING AF STATSSTØTTE

Baggrund

Når I som myndighed ønsker at yde støtte, etablere en støtteordning eller på anden vis begunstige virksomheder eller økonomiske aktiviteter, skal man i designfasen være opmærksom på, om initiativet indebærer statsstøtte, og hvis ja, hvordan man tilrettelægger initiativet, så det er foreneligt med statsstøttere reglerne.

Statsstøttesekretariatet i Erhvervsministeriet rådgiver centraladministrationen i spørgsmål om statsstøtte, når der er i tvivl om, hvorvidt påtænkt lovgivning, initiativer til støtteordninger eller offentlig finansiering indeholder statsstøtte at vi hurtigt og kvalificeret kan foretage en vurdering af eventuelle statsstøtteaspekter i det pågældende initiativ, bør I ved kontakt oplyse sagen ved at svare på nedenstående tjekliste-spørgsmål. Listen er ikke udtømmende, men derimod et bud på de spørgsmål, som uden tvivl er relevante for, at der kan foretages en kvalificeret statsstøtteretlig vurdering af det påtænkte initiativ. Vi opfordrer jer som myndighed til at tage kontakt til sekretariatet i de tidlige designfaser, også gerne selvom initiativet muligvis alene er beskrevet i udkastform.

Forenelighed med statsstøttere reglerne er myndighedens eget ansvar. Statsstøttesekretariatet i Erhvervsministeriet er til rådighed for alle statslige myndigheder og styrelser med viden, råd og vejledning og bistår med afklaring af statsstøttespørgsmål, herunder kontakt til Europa-Kommissionen (Kommissionen). Initiativer og sager kan også, på baggrund af dialog med statsstøttesekretariatet, forelægges for regeringens rådgivende statsstøtteudvalg.

Hvad er statsstøtte?

Traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) artikel 107, stk. 1 indeholder som udgangspunkt et **forbud** mod statsstøtte. Er der tale om statsstøtte, indeholder TEUF artikel 108, stk. 3, en **pligt til at anmelde** og indhente Kommissionens godkendelse, før statsstøtte ydes (**stand still-forpligtelse**).

Statsstøttebegrebet udledes af TEUF artikel 107, stk. 1. Heraf kan udledes fem kumulative kriterier, som alle skal være opfyldt, før der er tale om statsstøtte:

1. Støtten skal kunne tilregnes staten og indebære statsmidler
2. Der skal være tale om støtte til en virksomhed (økonomisk aktivitet)
3. Støtten skal give modtageren en økonomisk fordel
4. Støtten skal være selektiv
5. Støtten skal fordreje eller true med at fordreje konkurrencen og kunne påvirke samhandlen på det indre marked

Tjekliste

Til brug ved oplysning og afklaring af en statsstøttesag skal I som myndighed foretage en vurdering af, om hvert enkelt kriterium er opfyldt. Nedfor finder I en tjekliste for den indledende vurdering. Hvis den indledende vurdering peger på, at alle betingelserne er opfyldt, er der tale om statsstøtte. Hvis det er tilfældet, må støtten ikke ydes, før I har en hjemmel i statsstøttere reglerne til at yde den foreneligt med Traktaten. Hvis blot ét af kriterierne ikke er opfyldt, vil der ikke være tale om statsstøtte.

Vær opmærksom på, at Kommissionen fortolker kriterierne for statsstøtte i en række retsakter med udgangspunkt i praksis fra EU-domstolene. Kriterierne i tjeklisten skal ses som en metode til at få en overordnet indikation på, om et initiativ indebærer statsstøtte. Kommissionen har udstedt en [meddelelse om statsstøttebegrebet](#), hvor fortolkningen af kriterierne uddybes.

1. Støtten ydes ved hjælp af **statsmidler**
 - a. Er der tale om anvendelse af offentlige midler og ressourcer? Statsmidler skal forstå i bred forstand, dvs. midler fra staten, regioner eller kommuner, eller fra et organ, der styres af en offentlig myndighed.
 - b. Kan midlerne tilregnes den offentlige myndighed. Hvis midlerne tildeles af en offentlig myndighed, kan de tilregnes staten, men er der tale om midler fra en offentlig virksomhed, er det nødvendigt at tage stilling til, om de offentlige myndigheder må anses for på den ene eller den anden måde at have været involveret i vedtagelsen af den konkrete foranstaltning?
 - c. Statsmidler kan også omfatte midler fra eksempelvis offentlige eller private fonde eller institutioner, hvis de er udpeget og styret af offentlige myndigheder.
 - d. Offentlige midler kan tildeles i form af tilskud, rentelettende lån, garantier, indskud af kapital på gunstige vilkår, skattebegunstigelser, fritagelse for en afgift eller afkald på en offentlig indtægt (salg til priser under markedsprisen, skatter, afgifter, o.l.).
2. Støtten ydes til en modtager, der **driver virksomhed (økonomisk aktivitet)**
 - a. Er der tale om en aktivitet på et marked, hvor der købes eller sælges varer og tjenesteydelser, og hvor virksomheden er i konkurrence med andre virksomheder?
 - b. Der kan være tale om en virksomhedsaktivitet i statsstøtteretlig forstand uanset hvilken juridisk form den har. Det er også uden betydning, om der er tale om non-profit aktivitet eller om aktiviteten udføres af en myndighed, så længe der er tale om en aktivitet, der er økonomisk.
3. Støtten giver modtagerne en **økonomisk fordel** frem for andre, som de ikke ville opnå på normale forretningsmæssige vilkår
 - a. Hvem får direkte og indirekte fordele af støtten? Hvem modtager tilskud, rentefordel, fritages for en afgift eller indrømmes en skattelettelse?
 - b. Opnår virksomheden en fordel, som den ikke ellers kunne opnå på normale markedsvilkår?
 - c. Hvis en transaktion foregår på markedsvilkår, opnår virksomheden ikke en fordel. Er der en markedsmæssig betaling, et normalt udbytte, markedsmæssig rente, sikkerhed, garantipræmie eller afkast vil kriteriet ikke være opfyldt (det offentlige handler som en markedsøkonomisk investor).
 - d. Er der tale om krydssubsidiering, altså situationer, hvor en virksomhed overfører offentlige midler fra en ikke-konkurrence udsatte del af virksomhedens aktiviteter (fx eneret) til aktiviteter, der er i konkurrence med andre virksomheder?
 - e. Er der tale om kompensation for opgaver, eksklusive eller særlige rettigheder for udførelse af offentlige tjenesteydelser af almen økonomisk interesse, og får virksomheden en markedsmæssig kompensation for at levere den offentlige tjeneste?
4. Støtten er **selektiv**, det vil sige støtten retter sig mod visse virksomheder eller sektorer frem for andre
 - a. Hvilke virksomheder får gavn af fordelene? Giver støtten efter kriterier, der er lige og objektive for alle? Eller tildeles de virksomheder, der er omfattet af ordningen, en fordel i forhold til de virksomheder, der ikke er omfattet?
 - b. Ydes støtten til en delmængde af alle virksomheder, således at ikke alle relevante kan komme i betragtning?
 - c. Er der et budgetloft for støtten?
 - d. Er der tale om en udvælgelse af virksomheder efter begrænsende kriterier eller på baggrund af et (kvalificeret) skøn?
 - e. Fremstår ordningen som en undtagelse til det almindelige skatte-/afgiftssystem?
5. Støtten **forvrider eller truer med at forvride konkurrencen på markedet** og **påvirker samhandlen** på det indre marked

- a. Er der tale om at den eller de omfattede virksomheders position på markedet styrkes? Hvis ordningen skal alene potentielt true med at fordreje konkurrencen på markedet, vil kriteriet om påvirkning af konkurrencen være opfyldt.
- b. Påvirkes samhandlen mellem medlemsstater? Er den pågældende virksomhed styrket i forhold til de andre konkurrenter på det europæiske marked?
- c. Størrelsen på den tildelte støtte er ikke afgørende for, at det kan anses for at kunne påvirke samhandlen.
- d. Samhandlen anses for at være påvirket selvom en virksomhed kun agerer på hjemmemarkedet.
- e. Har støtten alene rent lokale effekter? I konkrete tilfælde vil et imitativ ikke påvirke samhandlen. Det kan være tilfældet *hvis* støttemodtageren alene leverer varer/tjenesteydelser i et begrænset område i en medlemsstat, *og* det er usandsynligt at støttemodtageren vil trække kunder fra andre medlemsstater *og* støtten ikke vil have mere end en marginal indvirkning på grænseoverskridende investeringer eller etableringer.

Initiativet udgør statsstøtte. Hvad nu?

Hvis samtlige ovenstående kriterier for statsstøtte er opfyldt, vil ordningen enten skulle ændres, så der ikke er tale om statsstøtte, dvs., at kriterierne for statsstøtte i TEUF artikel 107, stk. 1 ikke opfyldes eller gøres forenelig med statsstøttere reglerne.

I den forbindelse skal det overvejes, om ordningen vil kunne gennemføres og rummes inden for bestemmelserne i f.eks.:

- a) De forskellige de minimis-forordninger (den generelle, SGEI, landbrugs- eller fiskeri-de minimis)
- b) Den generelle gruppefritagelsesforordning
- c) Reglerne om kompensation for levering af tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse
- d) Initiativet anmeldes til Kommissionen

Kommissionen har kompetencen på statsstøtteområdet og har vedtaget en række forordninger, afgørelser og rammebestemmelser, hvorefter medlemsstaterne kan tildele statsstøtte. Disse regler kan findes på [Generaldirektoratet for Konkurrences hjemmeside](#).

Når I som myndighed lancerer en statsstøtteordning, skal I være opmærksomme på, at ordningen med fordel kan tilrettelægges, så den anvender de begreber, der er anvendt i Kommissionens statsstøttere sakter (forenelighedshjemler), og overholder bestemmelserne heri. Herudover skal I være opmærksomme på, at der en række formkrav og nogle faste procedurer, som skal være opfyldt i forbindelse med brugen af disse retsakter. I skal desuden være opmærksomme på, at der ikke kan gives statsstøtte til eksportrelaterede aktiviteter eller støtte, der begunstiger indenlandske frem for importerede produkter. En støtteordning må heller ikke stride mod TEUFs grundlæggende principper, bl.a. forbuddet mod nationalitetsdiskrimination samt reglerne om fri bevægelighed. Det indebærer bl.a., at det fx ikke er tilladt at stille krav om at støttemodtageren har dansk hovedkvarter, som betingelse for at modtage støtte.

Statsstøttesekretariatet bistår gerne med rådgivning til statslige myndigheder, hvis et konkret initiativ skal gøres foreneligt med statsstøttere reglerne.